

Dagbladet 28/8-1992

Ja, jeg angrer

Det er ikke så svært lenge siden at en som under krigen bar hederstittelen «god nordmann» spurte meg. – Angrer du? – at du var aktiv under krigen på den gale siden?

– Takk for at du spør meg, svarte jeg. – Jeg har ønsket lenge at noen måtte spørre meg om akkurat dette. Jeg angrer at jeg dro som frontkjemper til de russiske stepper. Til mørje og slam, som sto meg til langt over støv-

leskaftene. Til kuldegrader som påførte meg skader for livet. Se mine kamerater bli revet i filler av sprenggranater.

Jeg angrer at jeg ikke ble hjemme med mine kamerater av begge kjønn og deltok med dem på alle

På tapernes side: Restene av de tyske armeene ved Stalingrad.

måter. Gå på kino – illegale dansefester. Drikke Borger-akevitt. Bytte grammofonplater, drive svartebørs, gifte meg, og gå i dekning under dynen. Jeg behøvde ikke delta aktivt i noe. Det være seg gjemmemefront, idrettsfront, eller kirkefront, eller som tyskerarbeider sammen med de 500 000 andre gode nordmenn. Men et lite apropos. Min gode mann. Det er en ting mine kamerater og meg selv har bevist. Det går an å delta i en krig, uten å bli «degget» for etterpå.

Vi har klart oss gjennom livet, uten krigspensjon, eller andre sosiale puter.

– Synes du jeg er ironisk? spurte jeg ham. – Så vær så vennlig å tilgi meg. Det er bare min måte å si det på. Takk for at du spurte meg. Håper du ikke angrer på det.

Sani

«Forsoning krever anger»

Leo Eitinger uttaler kategorisk at tilgivelse av krigsforbrytere er umulig uten anger.

Påstanden er både uriktig og uheldig. Mange har

erfart at tilgivelse er mulig uten at motparten har angret eller bedt om forsoning.

Tilgivelsen har først og fremst frigjørende og helbredende virkning på den som tilgir. Jeg tilgir ikke min fiende for hans skyld, men for min egen helses skyld! Ved å stille urealis-

tiske krav om anger gjør jeg meg avhengig av at min fiende skal forandre seg. Det kan bli lenge å vente.

Eitinger sier at tidligere konsentrasjonsleirfanger fremdeles har «meget dype arr». Metaforen er antiterapeutisk: Alle vet at «meget dype arr» er noe man bærer hele livet. Det gammeltestament-

lige krav om anger som forutsetning for tilgivelse og forsoning harmonerer dårlig med moderne terapi.

«Sår på sjelen» gror dårlig hvis det stadig irriteres med nag og bitterhet. Legemiddelet heter tilgivelse og jeg trenger ikke min fiendes tillatelse til å bruke det.

Jan A. Andersen
Psykolog

Dagbladet 19-1992